

27.11.2025

Järvenpään kaupungin lausunto Uudenmaan ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmasta

Uudenmaanliitto on pyytänyt Järvenpään kaupungilta lausuntoa Uudenmaan ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelman luonnoksesta 27.11.2025 mennessä. Järvenpään kaupunki kiittää lausuntopyynnöstä.

Kokonaisuudessaan sopeutumissuunnitelmassa on Järvenpään kaupungin näkemyksen mukaan huomioitu kattavasti sopeutumisen kannalta tarpeellisia toimenpiteitä, ja turvallisuus ja huoltovarmuus on huomioitu läpileikkaavasti. Yhteistyötarpeita on tunnistettu useassa kohti.

Työn taustalla olleesta Uudenmaan ilmastoriski- ja haavoittuvuustarkastelun keskeisistä johtopäätöksistä voisi lisätä tiivistelmän alun johdanto-osuuteen, vaikka riskejä tarkastellaan myöhemmin teemoittain.

Toimintalinjauksien ja toimenpiteiden jäsentäminen riskien merkittävyyden, toimenpiteiden vaikuttavuuden, kustannusten ja ajallisen vaiheittamisen (lyhyt ja pitkä aikaväli) näkökulmasta selventäisi kokonaisuutta ja toimenpiteiden priorisointia. Tarpeellista olisi lisäksi osoittaa selkeästi, mitkä toimet ovat lakisääteisiä.

Lisäksi suunnitelmaan olisi Järvenpään näkökulmasta hyvä tuoda konkreettisia keinoja siihen, miten ilmastonmuutoksen sopeutuminen kytketään keskeisiin, esimerkiksi kokonaisturvallisuuteen liittyviin toimielimiin ja muiden tahojen, kuten kuntien, hyvinvointialueiden ja viranomaisten suunnitelmiin. Myös kansalaisviestinnän kehittämiseen olisi hyvä tuoda konkreettisia keinoja.

Osiossa 4 kerrotaan, että suunnitelman toteutukseen osallistuu laaja joukko toimijoita, mutta toimenpiteitä ei ole vastuutettu. Järvenpään kaupungin näkökulmasta toimenpiteille olisi tarpeen osoittaa selkeät vastuutahot.

On huomattava, että suunnitelmassa tunnistettujen sopeutumistoimien täysimittainen toimeenpano kunnissa voi vaatia lisäresursseja. Osiossa 4 mainitaan, että jatkossa on tärkeää tehdä näkyväksi sekä sopeutumis- ja varautumistoimien kustannuksia, että sopeutumattomuuden hintaa. Järvenpään kaupungin näkökulmasta näitä kustannusvaikutuksia tulisi tuoda esiin jo suunnitelmassa. Lisäksi suunnitelmassa tulisi esittää, miten sopeutumisen etenemistä tullaan seuraamaan.

Lisäksi yksittäisiä, Järvenpään kaupungin huomioita toimenpidelinjauksista ja toimenpiteistä:

Liikenne, logistiikka ja elinkeinot

Toimenpiteeseen 1 tulisi lisätä kriittisten tietojen saatavuuden varmistaminen myös muussa, kuin sähköisessä muodossa esimerkiksi sähkö- ja tietoliikennekatkosten varalta.

Toimenpiteen 15 toteuttamisen edellytyksiin tulisi lisätä toimivat rajapinnat.

Luonto, luonnonvaratalous (maa- ja metsätalous) ja kulttuuriympäristöt

Toimenpiteessä 22 olisi huomioitava, että suojavyöhykkeiden leventäminen on tavoiteltavaa ja yksinkertainen toimenpide, mutta myös usein riippuvainen maanomistuksesta ja käytettävissä olevasta tilasta sekä sijoittumisesta kaupunkirakenteeseen. Tiiviissä kaupunkirakenteessa suojavyöhykkeiden leventäminen kustannustehokkaasti voi olla hankalaa. Luontopohjaisissa sadevesien hallintaratkaisuihin tulisi lisäksi huomioida sopivien kasvilajien kotimaisuus.

Rakennettu ympäristö ja kriittinen infra (vesihuolto ja energia)

Toimenpiteen 34 toteuttamisen edellytyksiin voisi lisätä viranomaisyhteistyön sekä tiedonjaon yli kuntarajojen.

Toimenpiteessä 35 on huomioitava, että savimailla, jota Järvenpääkin lähes kaikkialla on, imeyttäminen ei ole mahdollista, joten tonttikohtainen hulevesien viivytys toteutetaan lähtökohtaisesti maanalaisin säiliöin, mikä ei edistä ilmastonmuutokseen sopeutumista. Katualueiden tilat eivät ole usein riittäviä läpäisevien pintojen toteuttamiseksi tarpeellisessa mittakaavassa, jolloin toimenpiteen vaikutus jää usein vaatimattomaksi. Lisäksi vanhoilla alueilla tonttikohtainen ohjaus hulevesien käsittelyyn syntypaikalla luonnonmukaisin ratkaisuin on haastavaa, täysin vapaaehtoisuuteen perustuvaa ja edellyttää tietoisuuden lisäämistä isossa mittakaavassa.

Toimenpiteen 36 toteuttamisen edellytyksissä olisi huomioitava poliittinen selkänöja sekä riittävä resurssointi.

Toimenpiteessä 38 on huomioitava, että jäte- ja hulevesiverkoston eriyttäminen on työlästä ja vaatii vahvaa viranomaisyhteistyötä. Suomen talviolosuhteet haastavat luontopohjaisten ratkaisujen toimivuutta. Hulevesien hallinnan tehostamisessa on huomioitava riittävät tilavaraukset ja kunnossapidon resurssit.

Toimenpiteeseen 40 ehdotetaan lisäksi varautumissuunnitelmien päivitystä, jossa huomioidaan generaattorit saatavuuden varmistamiseksi. Kriittisissä palveluissa tulisi huomioida lisäksi jätehuolto.

Toimenpiteen 41 toteutusedellytyksiin tulisi lisätä aktiiviset kannusteet kiertotalousratkaisujen ja omavaraisten materiaaliratkaisujen käyttöönottamiseksi.

Toimenpiteeseen 44 olisi syytä täsmentää, tarkoitetaanko rakennuskannalla koko kunnan rakennuskantaa. Mikäli tarkoitetaan, on huomioitava, että rakennuskanta on pääasiassa yksityisomisteista ja rakennusten korjaamiseen ja kehittämiseen liittyvät sopeutumistoimet ovat rakennuksen omistajan vastuulla. Rakennusten omistajien roolin tulisi näkyä vastuutahoissa. Sama olisi huomioitava toimintalinjauksessa 15.

Toimenpiteeseen 46 ehdotetaan lisättävän viranomaisyhteistyö soveltuvien alueiden käyttöönottamiseksi uusiutuvan energian tuotantoon.